

Educació per a la ciutadania i valors europeus a través d'eTwinning

Autors: Mercedes Casuso Quesada i Carmen Mellado Álvarez

Coordinació: Servei Nacional de Suport eTwinning Espanya

En un món en el qual hem d'afrontar nombrosos desafiaments socials, polítics i culturals, els valors fonamentals de la Unió Europea, com la inclusió, la tolerància, la justícia, la solidaritat i la no-discriminació, són més importants que mai. En el context actual d'una Europa diversa i en transformació constant, l'escola exerceix un paper fonamental en la transmissió d'aquests principis, juntament amb altres valors com la dignitat humana, la llibertat, la democràcia, la igualtat, l'estat de dret i el respecte als drets humans, tal com recull l'article 2 del Tractat de la Unió Europea, reformulat pel Tractat de Lisboa. Aquest tractat va enfortir el paper de la ciutadania europea i va promoure una educació inclusiva i compromesa amb el projecte comú europeu. En aquesta línia, la Recomanació del Consell, de 22 de maig de 2018, relativa a la promoció dels valors comuns, l'educació inclusiva i la dimensió europea de l'ensenyament destaca la importància de transmetre aquests valors des de l'àmbit educatiu.

En aquest context, els projectes eTwinning es presenten com una eina de gran valor per fomentar la dimensió europea de l'educació. A través del treball col·laboratiu entre centres escolars de diferents països, l'alumnat desenvolupa una consciència crítica, intercultural i compromesa amb els valors de la Unió Europea. D'aquesta manera, la comunitat eTwinning contribueix activament a la formació d'una ciutadania europea solidària, participativa i respectuosa amb la diversitat.

En aquest article es mostren les possibilitats que ofereixen els projectes eTwinning per fomentar la reflexió i la vivència dels valors fonamentals de la Unió Europea en contextos educatius reals i compartits. Es presenten exemples de projectes eTwinning les produccions finals dels quals evidencien el compromís de l'alumnat amb aquests valors i la seva aplicació a situacions reals, de manera que se'n reforcen el sentit de pertinença a la comunitat europea i la implicació com a ciutadans actius. Així mateix, s'aprofundeix en com les activitats col·laboratives desenvolupades en equips internacionals permeten a l'alumnat experimentar aquests valors de manera pràctica, a través del treball cooperatiu, el diàleg intercultural i la presa de decisions consensuada entre estudiants de diferents països.

Valors europeus en acció a través d'eTwinning

La plataforma eTwinning ofereix un entorn educatiu que permet a l'alumnat participar en projectes col·laboratius reals i significatius, en els quals s'han de comunicar eficaçment en diferents llengües, prendre decisions i resoldre conflictes de manera cooperativa. Aquest tipus d'experiències els situa en contextos autèntics d'aprenentatge, on desenvolupen competències clau per a la vida democràtica com el diàleg, l'escolta activa, l'empatia o la corresponsabilitat, alhora que viuen en primera persona els valors europeus de respecte, diversitat i cooperació intercultural.

D'altra banda, els projectes eTwinning aborden de manera transversal temàtiques de gran rellevància social i global, com els objectius de desenvolupament sostenible, els drets humans o la inclusió. Aquest enfocament temàtic, treballat des d'una perspectiva europea, afavoreix la consciència crítica de l'alumnat i el connecta amb els desafiaments que afecten les seves comunitats locals i el món en conjunt. D'aquesta manera, s'impulsa una actitud activa i compromesa cap als problemes socials i mediambientals del nostre temps.

En definitiva, els projectes eTwinning representen una oportunitat única per integrar els valors europeus en el currículum de manera vivencial, en connectar l'aprenentatge amb la realitat del segle XXI. Gràcies a la dimensió internacional, l'enfocament col·laboratiu i la capacitat per abordar temàtiques globals, constitueixen una via efectiva per educar en la ciutadania activa, la solidaritat i el compromís amb un futur comú.

Desenvolupament de competències cíviques a través d'eTwinning

Els projectes eTwinning permeten a l'alumnat desenvolupar les competències cíviques següents alineades amb els valors europeus:

- **Participació democràtica**, en promoure el treball en equip, la presa de decisions compartida i la corresponsabilitat.
- **Respecte a la diversitat**, en fomentar la comprensió intercultural i actituds inclusives basades en la igualtat i l'equitat.
- **Pensament crític i resolució de conflictes**, en abordar temes socials rellevants des d'una perspectiva ètica.
- **Alfabetització digital i cívica**, en impulsar l'ús responsable d'eines digitals en entorns col·laboratius.
- **Consciència global i solidaritat**, en reforçar el sentit de pertinença a una comunitat europea i el compromís amb el bé comú.

Exemples de projectes eTwinning que desenvolupen competències cíviques i valors europeus

Imatge de Mercedes Casuso a partir del logo del projecte Assemblywomen. Llicència Creative Commons (CC BY-SA)

El projecte *The assemblywomen: women's voices from ancient to modern times* reflecteix dos pilars fonamentals dels valors europeus: el pensament crític i la diversitat. Prenent com a punt de partida la comèdia d'Aristòfanes *Les assembleïstes*, l'alumnat, en equips col·laboratius, investiga l'evolució del paper de les dones a través de la història i l'impacte en la societat moderna. Així, desenvolupa aquests valors de la manera següent:

- La diversitat és al cor del projecte: l'equip de professorat uneix eTwinners experimentades amb noves companyes, de manera que es fomenta un entorn professional inclusiu i de suport.
- La integració curricular de múltiples matèries (Llatí, Grec, Anglès, Teatre, Filosofia, Educació Cívica) fa de la diversitat un recurs enriquidor.
- El treball en equips internacionals d'estudiants amb interessos i edats diversos els ajuda a valorar les diferències culturals i a practicar la tolerància i el respecte mutu. El mateix alumnat forma els equips en un exercici democràtic d'elecció de les dones que han d'investigar.
- Tota l'estructura del projecte està dissenyada per fomentar el pensament crític. Els estudiants no es limiten a recopilar informació: comparen, analitzen i qüestionen el paper de la dona al llarg del temps.
- A través de les entrevistes amb dones inspiradores de les seves comunitats i les comparacions amb figures de l'antiguitat, formulant preguntes provocadores per a un qüestionari final, participant en fòrums de reflexió i justificant les seves eleccions, els estudiants superen una comprensió superficial i pensen de manera independent i profunda.
- Les pàgines sobre seguretat a internet ajuden l'alumnat a comprendre les eines que fan possible l'era de la informació i a fer-les servir de manera adequada, especialment la IA.

En aquest procés, l'alumnat i els docents exerceixen la ciutadania europea activa, respecten les diferències i pensen de manera crítica en un diàleg significatiu. La cultura clàssica és el pont per a un enfocament en valors actuals d'igualtat, inclusió i respecte. No es tracta només del passat, sinó de construir un futur on la diversitat sigui una fortalesa i el pensament crític, una eina per al canvi.

*Imatge de Mercedes Casuso a partir del logo del projecte Mens sana in corpore sano.
Llicència Creative Commons (CC BY-SA)*

Un procés similar de treball compon el projecte *Mens sana in corpore sano*, relacionat amb el tema eTwinning de l'any "Benestar Escolar" i els Jocs Olímpics de París 2024. L'alumnat esdevé actor de la millora del benestar al seu centre educatiu i treballa en equips internacionals, tria els temes de treball, crea productes col·laboratius compartits amb tota la comunitat educativa (*ebook* sobre benestar, enquestes, exposicions, reptes) i idea esdeveniments olímpics que es desenvolupen durant les mobilitats físiques. La sinergia Erasmus-eTwinning reforça la connexió entre el treball desenvolupat i les experiències de mobilitat i afavoreix l'exercici d'una ciutadania activa i compromesa amb la sostenibilitat, la tolerància i la inclusió.

Exemples d'activitats col·laboratives a eTwinning que promouen valors europeus

Imatge de Carmen Mellado Álvarez. Llicència Creative Commons (CC BY-SA)

Aquesta imatge recull una seqüència de sis activitats col·laboratives dels projectes *Dade's Journey of Change* i *2024 A Trip Through Anniversaries*, en els quals estudiants de diferents països treballen conjuntament entorn de temes com el canvi climàtic i aniversaris del 2024 com l'aprovació de la Llei dels drets civils dels EUA i el reconeixement de dones inspiradores com Nina Simone i Frida Kahlo. Es descriu com aquestes activitats desenvolupen competències cíviques i valors europeus:

1. S'acorden normes de netiqueta per promoure una comunicació segura, empàtica i respectuosa en entorns digitals, la qual cosa fomenta el respecte pels altres, la responsabilitat i la ciutadania digital activa.
2. La creació conjunta de l'avatar del projecte reforça el sentit de pertinença, la identitat comuna europea i la importància del treball en equip per representar idees compartides.
3. La formació d'equips internacionals centrats en el canvi climàtic permet a l'alumnat reflexionar sobre reptes globals, desenvolupar consciència mediambiental i promoure accions col·laboratives en favor del desenvolupament sostenible.
4. La creació conjunta i l'elecció democràtica de la imatge del projecte fomenta la participació, el diàleg intercultural i la presa de decisions compartida i apropa els estudiants als principis de la democràcia europea.
5. La intervenció d'experts en drets civils en el projecte *2024 A Trip Through Anniversaries* connecta l'aprenentatge amb figures històriques clau i promou el respecte pels drets humans, la igualtat i la justícia.
6. Per acabar, l'elaboració de biografies sobre dones inspiradores en equips internacionals impulsa la igualtat de gènere, la valoració de referents femenins en la història i la cooperació entre cultures.

Al llarg d'aquest article, s'ha mostrat com els projectes eTwinning constitueixen una eina eficaç per integrar els valors fonamentals de la Unió Europea en el context escolar i promoure una ciutadania activa, crítica i solidària. A través del treball col·laboratiu i l'enfocament intercultural, l'alumnat desenvolupa competències cíviques essencials i s'implica en la construcció d'una societat més justa, democràtica i inclusiva. D'aquesta manera, eTwinning connecta l'aprenentatge amb la realitat i converteix l'educació en una eina de transformació social i enforteix els valors europeus de respecte, diversitat i cooperació, fonaments essencials per al futur d'una Europa unida i un món més solidari i compromès.

ENLLAÇOS:

[TwinSpace del projecte The Assemblywomen: women's voices from ancient to modern times](#)

[Bones pràctiques: eTwinning i la promoció de valors europeus](#)

[Good practice examples: The Assemblywomen: women's voices from ancient to modern times](#)

[TwinSpace del projecte Mens sana in corpore sano](#)

[TwinSpace del projecte Dade's Journey of Change](#)

[TwinSpace del projecte 2024 A Trip Through Anniversaries](#)

[Enllaç a activitats col·laboratives d'ambdós projectes](#)

REFERÈNCIES:

Unió Europea. (2007). *Tractat de Lisboa pel qual es modifiquen el Tractat de la Unió Europea i el Tractat constitutiu de la Comunitat Europea*. Diari Oficial de la Unió Europea, C 306.

Unió Europea. (2016). *Tractat de la Unió Europea (versió consolidada)*. Diari Oficial de la Unió Europea, C 202, 13-46.

Consell de la Unió Europea (2018). *Recomanació relativa a la promoció dels valors comuns, l'educació inclusiva i la dimensió europea de l'ensenyament*. DOUE C 195 de 7.6.2018.